

**РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
СОВЕТ
БОЛЬШЕШЕМЯКИНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ТЕТЮШСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА**

422374 с. Большое Шемякино ул.Кутузова д.1



**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТӘТЕШ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ОЛЫ ШӘМӘК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ**

422374 Олы Шәмәк авылы, Кутузова урамы,1

тел. (84373) 56-6-48, факс 56-6-48, e-mail:Bsmk.Tet@tatar.ru
ОГРН 1021606556938, ИНН/КПП 1638001529/163801001

КАРАР

27 апрель 2020 ел

№ 74-3

**Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы Олы Шәмәк авыл
жирлеге үзидарә органнарына гражданныардан кергән
мөрәҗәгатьләрне карау тәртибе һәм сроклары турында нигезләмәне раслау
хакында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми
принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль
закон, «Россия Федерациясендә гражданиндар мөрәҗәгатьләрен карау тәртибе
турында»гы 2006 елның 2 маенdagы 59-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан
Республикасында гражданиндар мөрәҗәгатьләре турында»гы 2003 елның 12
маенdagы 16-ТРЗ Татарстан Республикасы законы нигезендә, гражданиндар
мөрәҗәгатьләрен карау тәртибе турындагы закон бозуларны булдырмау
турындагы 2020 елның 24 гыйнварындагы 02-08-03-2020 номерлы Тәтеш районы
прокуроры күрсәтмәсен карап, Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль
районы Олы Шәмәк авыл жирлеге Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы Олы Шәмәк авыл
жирлеге жирле үзидарә органнарына гражданиндардан кергән мөрәҗәгатьләрне
карау тәртибе һәм сроклары турында нигезләмәне расларга.
2. Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы Олы Шәмәк авыл
жирлегенең жирле үзидарә органнарына үз эшнәдә әлеге нигезләмәгә таянып эш
итәргә.
3. Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы Олы Шәмәк авыл
жирлеге башлыгын Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы жирле
үзидарә органнарына гражданиндардан кергән мөрәҗәгатьләргә ел саен анализ ясау
һәм аларны Тәтеш муниципаль районы рәсми сайтында урнаштыру өчен жаваплы
зат итеп билгеләп куярга.
4. Әлеге караны Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы Олы
Шәмәк авыл жирлеге территориясендә урнашкан мәгълүмат стендларында
урнаштырырга, Тәтеш муниципаль районының «Интернет»
<http://tetushi.tatarstan.ru/> мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге рәсми
сайтында һәм «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматлар рәсми
порталында» (PRAVO.TATARSTAN.RU.) бастырып чыгарырга.

5. Элеге каарның үтэлешен контрольдә тотуны Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы Олы Шәмәк авыл жирлеге башлыгы А.И. Афанасьевка йөкләргә.

**Татарстан Республикасы
Тәтеш муниципаль районы
Олы Шәмәк авыл жирлеге башлыгы**

А.И. Афанасьевка

Татарстан Республикасы
Тәтеш муниципаль районы
Олы Шәмәк авыл жирлеге Советының
2020 елның 27 апрелендәге
74-3 номерлы каарына күшымта

**Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы Олы Шәмәк авыл
жирлеге үзидарә органнарына гражданнардан кергән
мөрәҗәгатьләрне карау тәртибе һәм сроклары турында нигезләмә**

Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы Олы Шәмәк авыл жирлеге үзидарә органнарына гражданнардан кергән мөрәҗәгатьләрне карау тәртибе һәм сроклары турындагы әлеге нигезләмә (алга таба – нигезләмә) «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»ғы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә гражданнар мөрәҗәгатьләрен карау тәртибе турында»ғы 2006 елның 2 маенданы 59-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба – 59-ФЗ номерлы Федераль закон), «Татарстан Республикасында гражданнар мөрәҗәгатьләре турында»ғы 2003 елның 12 маенданы 16-ТРЗ Татарстан Республикасы законы (алга таба – 16-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы) нигезендә эшләнгән. Нигезләмә гражданнарның жирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр, гаризалар, шикаятыләр белән мөрәҗәгать итүләренә конституцион хокукларын гамәлгә ашыруны тәэмин итәргә һәм гражданнарның мөрәҗәгатьләрен карап тикшерү буенча эшне оештыруга - шәхеснең хокукларын гамәлгә ашыруның һәм саклауның мөһим чарасы, жирле үзидарә органнарының халық белән элемтәсен ныгытуга, жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү өчен кирәkle мөһим мәгълумат чыганагын булдыруга юнәлдерелгән һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуның мөһим рәвешләреннән берсе булып тора.

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Һәр граждан үзе яисә үз вәкиле аша мөрәҗәгать итәргә, шулай ук, гражданнар берләшмәләреннән, шул исәптән юридик затлардан, Тәтеш муниципаль районы Олы Шәмәк авыл жирлеге жирле үзидарә органнарына (алга таба – жирле үзидарә органнары), Тәтеш муниципаль районы Олы Шәмәк авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына (алга таба - вазыйфаи затлар) индивидуаль һәм коллектив мөрәҗәгатьләр жибәрергә хокуклы.

Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлар үз компетенциясе чикләрендә гражданнар мөрәҗәгатьләрен кабул итәргә, аларны 59-ФЗ номерлы Федераль закон һәм әлеге нигезләмә белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда кааррага, тиешле чаралар күрергә, нигезле жаваплар бирергә тиеш.

1.2. Әлеге Нигезләмәдә тубәндәгә төп төшөнчәләр кулланыла:

- гражданин мөрәҗәгате - жирле үзидарә органнарына яисә вазыйфаи затларга язма рәвештә яисә электрон документ рәвешендә жибәрелгән мөрәҗәгать, гариза яки шикаять, шулай ук гражданның жирле үзидарә органнарына яисә вазыйфаи затларга телдән мөрәҗәгате;

- тәкъдим - гражданның законнарны һәм башка норматив хокукый актларны, жирле үзидарә органнары эшчәнлеген камилләштерү, ижтимагый мөнәсәбәтләрне үстерү, дәүләт һәм жәмгиять эшчәнлегенең социаль-икътисадый һәм башка өлкәләрен яхширту буенча тәкъдиме;

- гариза-үтенеч - гражданның үзенең конституциячел хокукларын һәм ирекләрен яисә башка затларның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен гамәлгә ашыруда ярдәм итү турында гариза-үтенече йә законнарны һәм башка норматив хокукый актларны бозу, жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлар эшнәдәге житешсезлекләр турында хәбәр итү, йә күрсәтелгән органнар һәм вазыйфаи затларның эшчәнлеген тәнкыйтьләү;

- шикаять - гражданинның бозылган хокукларын, ирекләрен яки законлы мәнфәгатьләрен йә башка затларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен торғызыу яисә яклау турында үтенеч;

- күмәк мөрәжәгать – ике һәм андан да күбрәк гражданинның мөрәжәгате, гражданнар берләшмәләренең, шул исәптән юридик затларның мөрәжәгатьләре, шулай ук тавыш бирү яисә митингта катнашуучыларның имзаларын жыю юлы белән кабул ителгән мөрәжәгать;

- вазыйфаи зат - жирле үзидарә органнарында оештыру-боеру, административ-хужалык функцияләрен башкаручы, дайми, вакытлыча яки маҳсус вәкаләт буенча хакимият вәкиле функцияләрен башкаручы зат.

1.3. Әлеге Нигезләмәнең гамәлдә булуы гражданнарның барлык мөрәжәгатьләренә, федераль конституциячел законнарда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә каралырга тиешле мөрәжәгатьләрдән тыш, кагыла.

2. Гражданнар мөрәжәгатьләрен карау эшен оештыру

2.1. Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлар гражданнарның мөрәжәгатьләрен карау буенча эшне оештырырга, мөрәжәгатьләрне объектив, һәръяклап һәм үз вакытында карауны тәэмин итәргә, вазыйфаи затлар тарафыннан гражданнарны шәхсән кабул итүне, гражданнарның мөрәжәгатьләрен асылда хокукый хәл итүне тәэмин итәргә тиеш.

2.2. Жирле үзидарә органнарына һәм вазыйфаи затларга язмача яки телдән, шәхси кабул итүдә язылган барлык мөрәжәгатьләр, шулай ук почта, телефон, телеграф яки башка юл белән алынган мөрәжәгатьләр билгеләнгән тәртиптә теркәлергә тиеш.

2.3. Язма мөрәжәгать жирле үзидарә органына яисә вазыйфаи затка кергәннән соң өч көн эчендә мәжбүри теркәлергә тиеш.

3. Гражданнар мөрәжәгатьләре буенча ведомство

3.1. Гражданнарның мөрәжәгатьләре жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлар тарафыннан аларның компетенциясе нигезендә карала.

3.2. Каарлары әлеге жирле үзидарә органы яисә вазыйфаи зат компетенциясенә керми торган мәсьәләләрне үз эченә алган язма мөрәжәгать, мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләренә керә торган тиешле органга яисә тиешле вазыйфаи затка, мөрәжәгатьне яңадан карау турында мөрәжәгать жибәргән граждан белдерүе белән, теркәлгән көннән жиде көн эчендә жибәрелә, 59-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясындагы 4 өлешендә күрсәтелгән очрактан тыш.

3.3. Язма мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләләрне хәл итү берничә дәүләт органы, жирле үзидарә органнары яки вазыйфаи зат компетенциясенә керсә, мөрәжәгатьнең күчермәсе теркәлгән көннән жиде көн эчендә тиешле дәүләт

органнарына, жирле үзидарә органнарына яисә тиешле вазыйфай затларга жибәрелә.

3.4. Шикаятыне карау өчен дәүләт органына, жирле үзидарә органына яисә вазыйфай затка, карап һәм гамәлләренә (яки гамәл кылмауларына) шикаятын белдерелә торган шикаятын жибәрү тыела.

4. Гражданнар мөрәжәгатьләренең язма формасы

4.1. Гражданиның язма рәвештә бәян ителгән мөрәжәгатенде тиешле вазыйфай затның фамилиясе, исеме, атасының исеме, яисә тиешле затның вазыйфасы, шулай ук гражданиның тәкъдимнәрен, гаризасын, фамилиясен, атасының исемен бәян итү, жавап жибәрелергә тиешле почта адресы яки электрон почта адресы, мөрәжәгатьне яңадан рәсмиләштерү турында хәбәрнамә, шәхси имзасы һәм датасы булырга тиеш.

4.2. Гражданнар Татарстан Республикасы дәүләт телләрендә, туган телдә яисә Россия Федерациясе халыкларының теләсә кайсы башка телендә тәкъдимнәр, гаризалар, шикаятыләр белән мөрәжәгать итәргә хокуклы. Сорауларга жаваплар тәкъдимнәр, гаризалар, шикаятын гражданнар телендә бирелә мөрәжәгать. Мөрәжәгать телендә жавап бирү мөмкин булмаган очракта, Татарстан Республикасы дәүләт телләре кулланыла.

4.3. Әгәр язма мөрәжәгатьтә мөрәжәгать жибәргән гражданиның фамилиясе, яисә жавап жибәрелергә тиешле почта адресы яки электрон почта адресы күрсәтелмәгән булса, мөрәжәгатькә жавап бирелми. Әгәр күрсәтелгән мөрәжәгатьтә әзерләнә торган, эшләнә торган яки бөтенләй хокукка каршы гамәл, шулай ук аны әзерли торган, гамәл кыла торган яки кылган зат турында белешмәләр булса, мөрәжәгать аның компетенциясе нигезендә дәүләт органына жибәрелергә тиеш.

4.4. Әгәр язма мөрәжәгать тексты уқылуға бирелмәсә, мөрәжәгатькә жавап бирелмәсә һәм ул дәүләт органына, жирле үзидарә органына яисә вазыйфай затка аларның компетенциясе нигезендә карауга жибәрелергә тиеш түгел, бу хакта мөрәжәгатьне теркәгәннән соң жиде көн эчендә мөрәжәгать жибәргән гражданга хәбәр ителә.

4.5. Әгәр язма мөрәжәгать тексты тәкъдим, гариза яки шикаятын асылын билгеләргә мөмкинлек бирми икән, мөрәжәгатькә жавап бирелми һәм ул үз компетенциясе нигезендә дәүләт органына, жирле үзидарә органына яисә вазыйфай затка карауга жибәрелергә тиеш түгел, бу хакта мөрәжәгатьне теркәгәннән соң жиде көн эчендә мөрәжәгать жибәргән гражданга хәбәр ителә.

4.6. Жирле үзидарә органы яисә вазыйфай зат язма мөрәжәгать алганда, анда лицензиясез йә мәсхәрәле белдерү, вазыйфай затның, шулай ук аның гайлә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мәлкәтенә куркыныч янау булган очракта, мөрәжәгатьне анда куелган сорауларның асылы буенча жавапсыз калдырырга һәм мөрәжәгать иткән гражданга хокуктан языларча файдалану мөмкинлеге турында хәбәр итәргә хокуклы.

4.7. Жирле үзидарә органнарына яисә вазыйфай затка электрон документ рәвешендә кергән мөрәжәгать законнарда билгеләнгән тәртиптә каралырга тиеш. Мөрәжәгатьтә граждан үзенең фамилиясен, исемен, атасының исемен (соңғысы - булган очракта), электрон почта адресын, әгәр жавап электрон документ рәвешендә жибәрелергә тиеш булса, һәм почта адресын, әгәр жавап язмача жибәрелергә тиеш булса. Граждан мондый мөрәжәгатькә кирәклө документларны

həm materiallarны электрон формада теркөргө яисә курсателгэн документларны həm materiallarны яисә аларның күчermələren язма rəvəştə žibərerгə хокуклы.

5. Гражданнарын шəхси кабул иту

5.1. Жирле үзидарә органнарында гражданнарын шəхсəн кабул иту аларның житəкчелəре həm vəkalətле затлар тарафыннан үtkərelə. Кабул иту урыны, шулай ук кабул иту өчен билгелəнгэн kənnər həm səgatylər турында мəgъlumat гражданнар иғтибарына житkerelə.

5.2. Шəхси кабул иту вакытында гражданин шəхесен таныклаучы документ курсатə.

5.3. Гражданинның телдən mərəjəgatə aның шəхси кабул иту карточкасына теркələ. Телдən bəyən itelgən faktlar həm xəllər əstəmə tıckherəne талəp itməgən очракта, гражданинның ризалыгы белən mərəjəgatə itugə җavap телдən шəхси кабул иту барышында бирелergə məmkin, bu fakt гражданин шəхси кабул иту карточкасына теркələ. Kalgan очракларда mərəjəgatytə kuellən сорауларның асылы буенча яzma җavap birelə.

5.4. Шəхси кабул иту барышында кабул itelgən яzma mərəjəgatə 59-FZ номерлы Федераль законda həm 16-TP3 номерлы Татарстан Республикасы законында билгелənгən tərtipə terkəlergə həm karalırga tiesh.

5.5. Mərəjəgatytə əlegə жирле үзидарә органы яисә vəzifyai зат kompetenцияsenə kermi torğan məsələlər bülə, гражданга aña kaya həm nində tərtipə mərəjəgatə itərgə kirkəkləge турында açlatma birelə.

5.6. Шəхси кабул иту барышында гражданинга, əgər əlek mərəjəgatytə kuellən сорауларның асылы буенча җavap bireləgən bülə, mərəjəgatytəne alga taba karaudan bash тартыrga məmkin.

5.7. Гражданнарын aерым категориялəre Россия Federasiyasе законнарында karalğan очракларда berenče chirattha шəхси кабул иту хокукиннан faydalana.

6. Гражданнар mərəjəgatyləren karau сроклары

6.1. Mərəjəgatylərneç barlyk tərlərə - жирле үзидarə органнарыna яисə vəzifyai затka аларның kompetenцияse nigezendə kerğen шəхsi həm kollektiv mərəjəgatylər яzma mərəjəgatytne terkəgnən soñ 30 kən echenđe karala.

6.2. Aerym очракларда, shulay uк 59-FZ номерлы Федераль законda həm 16-TP3 номерлы Татарстан Республикасы законында karalğan rəsmi mərəjəgatə žibərgən очракta, жирле үzidarə organы žitəkchese, vəzifyai зат ię vəkalətleye зат mərəjəgatytne karau srogyn 30 kənən də artmagan vəkyləkka ozaityrə xokukly.

6.3. Mərəjəgatytne karau nətiжələrə турында гражданинга tieshle karar kabusul itelgənən soñ əch kən echenđe, ləkin əlegə büləkneç 6.1 həm 6.2 əleshələrendə bilgeliŋən сроклардан da soñga kalmyicha җavap žibərelə.

7. Mərəjəgatytne karau

7.1. Жирле үzidarə органнары яисə vəzifyai зат:

1) mərəjəgatytne objektiv, hərəyakly həm үz vəkyləkka karaunu, kirkək очракta - mərəjəgatə žibərgən граждан katnaşynda karaunu təemin itə;

2) мөрәжәгатьне карау өчен кирәkle документларны һәм материалларны, шул исәптән электрон формада, башка дәүләт органнарында, жирле үзидарә органнарында һәм башка вазыйфаи затлардан, судлардан, сорав алу органнарыннан һәм алдан тикшерү органнарыннан тыш, соратып ала;

3) гражданның бозылган хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен торғызуга яисә яклауга юнәлдерелгән чаралар күрә;

4) мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләләрнең асылы буенча, 59-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясында курсәтелгән очраклардан тыш, язмача жавап бирә;

5) гражданга аның мөрәжәгатен башка дәүләт органына, жирле үзидарә органына яисә башка вазыйфаи затка аларның компетенциясе нигезендә карау өчен жибәрү турында хәбәр итә.

7.2. Жирле үзидарә органнары яисә вазыйфаи зат билгеләнгән тәртиптә дәүләт органы, жирле үзидарә органы яисә мөрәжәгатьне карый торган вазыйфаи затның рәсми мөрәжәгате буенча 15 көн эчендә мөрәжәгатьне карау өчен кирәkle документларны һәм материалларны, дәүләт яисә федераль закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләр булган документлардан һәм материаллардан тыш, тапшырырга тиеш.

7.3. Мөрәжәгатькә жавап жирле үзидарә органы житәкчесе, вазыйфаи зат йә вәкаләтле зат тарафыннан имзала.

7.4. Мөрәжәгатькә жавап жирле үзидарә органнарына яисә вазыйфаи затка электрон документ рәвешендә кергән мөрәжәгатьтә курсәтелгән электрон почта формасында һәм жирле үзидарә органнарына яисә вазыйфаи затка язмача мөрәжәгатьтә курсәтелгән почта адресы буенча жибәрелә. Моннан тыш, жирле үзидарә органнарына яисә вазыйфаи затка билгеле булмаган затлар даирәссе мәнфәгатьләренә кагылышлы тәкъдим, гариза яки шикаять булган мөрәжәгатькә, аерым алганда, билгесез затлар даирәсенә карата чыгарылган суд каарына, шул исәптән суд каарына шикаять бирү тәртибен аңлатуга бәйле мөрәжәгатькә, «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә Тәтеш муниципаль районы рәсми сайтында 59-ФЗ номерлы Федераль законның 6 статьясындагы 2 өлеше таләпләрен үтәп урнаштырылырга мөмкин.

7.5. Мөрәжәгатьне караганда мөрәжәгатьтәге мәгълүматларны, шулай ук гражданның шәхси тормышына кагылышлы мәгълүматларны аның ризалыгыннан башка хәл иту рөхсәт ителми. Мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләләрне хәл иту компетенциясенә керә торган дәүләт органына, жирле үзидарә органына яисә вазыйфаи затка язма мөрәжәгать жибәрү мөрәжәгатьтәге мәгълүматларны тарату булып тормый.

7.6. Вәкаләтләре туктатылган вазыйфаи затка адресланган гражданның мөрәжәгате әлеге вакытта курсәтелгән вәкаләтләрне гамәлгә аширу йөкләнгән вазыйфаи зат тарафыннан карала.

8. Мөрәжәгатьне караганда гражданның хокуклары

8.1. Жирле үзидарә органы яисә вазыйфаи зат тарафыннан мөрәжәгатьне караганда граждан хокуклы:

1) мөрәжәгатьне карый торган затка дәлилләрне шәхсән бәян итәргә;

2) тиешле жирле үзидарә органында яисә тиешле вазыйфаи заттан телдән (шул исәптән телефон аша) яки язма мөрәжәгатьне теркәү турында электрон форма, шулай ук аны карау сроклары турында мәгълүмат алырга;

3) мөрәжәгатьне кабул иткән органның граждан тарафыннан тапшырылган икенче нөсхәсендә мөрәжәгатьнең датасын, фамилиясен һәм инициалларын күрсәтеп, язма мөрәжәгатьне кабул иту факты таныклығына имза бирү юлы белән мөрәжәгатьне кабул итүче вәкаләтле зат (вазыйфаи зат) мөрәжәгатьнең датасын, фамилиясен һәм инициалларын күрсәтү;

4) естәмә документлар һәм материаллар тапшырырга йә аларны соратып алу турында, шул исәптән электрон формада мөрәжәгать итәргә;

5) башка затларның хокукларына, ирекләренә һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылмый торган, күрсәтелгән документларда һәм материалларда федераль закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләр булмаса, әлеге мөрәжәгатьне карауга кагылышлы документлар һәм материаллар белән танышырга;

6) 59-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясында күрсәтелгән очраклардан тыш, мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләләрнең асылы буенча язмача жавап алырга, ә 59-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясындагы 5.1 өлешендә каралган очракта, аны бирү турындагы мөрәжәгать, мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләләрне хәл иту компетенциясенә кергән органга яисә вазыйфаи затка язма мөрәжәгатьне яңадан үзгәрту турында хәбәрнамә, язмача мөрәжәгатьне яңадан карау турында белдерүнамә нигезендә язмача жавап алырга;

7) Россия Федерациясе законнары нигезендә административ һәм (яисә) суд тәртибендә мөрәжәгатьне карап тикшерүгә бәйле мөрәжәгать буенча кабул ителгән карага яисә гамәлгә (гамәл кылмауга) шикаять белән мөрәжәгать итәргә;

8) мөрәжәгатьне карауны туктату турында гариза белән мөрәжәгать итәргә;

9) мөрәжәгать буенча кабул ителгән карага шикаять бирергә;

10) вәкил хезмәтеннән файдаланырга;

11) законнарда билгеләнгән тәртиптә мөрәжәгатьне караганда органның яисә вазыйфаи затның законсыз гамәлләре буенча (гамәл кылмаулары буенча) китерелгән зыянны капларга һәм мораль зыян өчен компенсация алырга.

9. Гражданнар мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турындагы законнары бозган өчен жаваплылык

9.1. 59-ФЗ номерлы Федераль законны, 16-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын бозуда гаепле затлар Россия Федерациясе законнарында каралган жаваплылыкка тартылалар.

10. Гражданнар мөрәжәгатьләрен карау тәртибенең үтәлешен контролъдә тоту

10.1. Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы Олы Шәмәк авыл жирлеге башлыгы жирле үзидарә органнарында гражданнар мөрәжәгатьләрен карау һәм гражданнарны кабул итү эшенең торышын тикшереп тора.

11. Жирле үзидарә органнарына һәм вазыйфаи затларга гражданнардан кергән мөрәжәгатьләрне анализлау

11.1. Жирле үзидарә органнарына һәм вазыйфаи затларга кергән гражданнар мөрәжәгатьләренә анализ ясау гражданнарың мөрәжәгатьләрен

карау буенча эш сыйфатын күтәрү, гражданнарың ижтимагый фикерен һәм актуаль проблемаларын өйрәнү, шулай ук гражданнар мөрәҗәгатьләре белән эшләү рәвешләрен һәм методларын камилләштерү, аларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау сыйфатын күтәрү максатларында үткәрелә.

11.2. Тиешле чорга гражданнардан кергән мөрәҗәгатьләрне анализлау гражданнарың барлық мөрәҗәгатьләре, шул исәптән язма рәвештә, электрон документ формасында, шулай ук вәкаләтле затлар тарафыннан гражданнары шәхси кабул итү барышында кабул ителгән мөрәҗәгатьләр буенча гамәлгә ашырыла.

11.3. Кергән мөрәҗәгатьләргә анализ узган ел нәтижәләре буенча башкарыла.

11.4. Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы Олы Шәмәк авыл жирлеге башлыгы урынбасары гражданнар мөрәҗәгатьләрен анализлау нәтижәләре буенча хисап чорыннан соң килгән айның 20 числовына кадәр аналитик белешмә төзи.

11.5. Аналитик белешмә үз эченә түбәндәге мәгълүматны алырга тиеш:

- кергән, адресланган һәм каралган язма мөрәҗәгатьләр саны;
- электрон документ формасында кергән мөрәҗәгатьләр саны;
- гражданнарны кабул итү урыннары, көннәре һәм сәгатьләре;
- шәхси кабул ителгән гражданнар саны;
- гражданнарны шәхси кабул итү буенча вәкаләтле затлар;
- вәкаләтле затлар тарафыннан шәхси кучмә кабул итүләр саны;
- мөрәҗәгатьләр тематикасы;

- мөрәҗәгатьләрне карау нәтижәләре буенча кабул ителгән чараплар, шул исәптән кабул ителгән норматив хокукий һәм башка актлар турында мәгълүмат (булгандা).

11.6. Жирле үзидарә органнарына һәм вазыйфаи затларга кергән мөрәҗәгатьләргә анализ узган елның шул ук чорында кергән гражданнар мөрәҗәгатьләре белән чагыштыру юлы белән үткәрелә.

11.7. Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы Олы Шәмәк авыл жирлеге башлыгы ел саен аналитик белешмәнең Тәтеш муниципаль районы рәсми сайтында авыл жирлеге бүлгөндө хисап чорыннан соң килә торган айның 30 числовына кадәр урнаштырылуын тәэмин итә.